

ממהפכות לקיקיוניות

:: אמיר יגל

מזכ"ל התנועה שלי דאז יניב שגיא ומצידי השני מספר חברים, וחיכינו לתוצאות המדגם שיביא את הבשורה. זכורים לי בכאב האכזבה והיאוש הנורא שתקפו אותי כשנודעו לי התוצאות הנמוכות.

מבטי האנשים לאורך היום, מבטים שכאילו אמרו לי: "מיהו התמהוני המוזר הזה שעוזר למפלגת שמאל זוטרדה", והתוצאות בערב הבהירו לי שיש כאן בעיה. אמרתי לעצמי שאולי צריך לעצור ולעשות חושבים. אולי מר"צ כבר לא דומה בערכיה למפ"ם הישנה והטובה. אן, גרוע מזה, אולי מר"צ שעל ערכיה ועל ברכיה גידלו וחינכו אותי הייתה ואיננה עוד. אולי כבר חלפו השנים.

תזה, אנטיתזה, סינתזה

ב-2004 התממשו הרגשותי והיו לאמת. מר"צ איננה עוד. מעתה אמרו - "יח"ד".

אז, בבחירות 2003, נקראתי לדגל היחיד לבן ונעמדתי מול אחת הקלפיות בתל אביב במשך שעות על גבי שעות, משוכנע בצדקת הדרך, או כמו שבמפלגת ש"ס אוהבים לכנות זאת: "להחזיר עטרה ליושנה".

בעבר, לא עלו בי שאלות בקשר לנטיית המפלגתית-פוליטית. מאז ומעולם היה לי ברור מאוד ופשוט שכנער שחונך על ערכי השומר הצעיר אצביע למר"צ כאשר ימלאו לי שמונה עשרה. עד אז אסתפק בלעזור בקמפיין הבחירות בכל פעם וגם אלך פה ושם להפגנות של המפלגה.

למעשה, זה היה לי כל כך ברור עד כי בבחירות ב-2003 הייתי בהלם מוחלט שבשומר הצעיר, תנועת הנוער שלי, בכלל העלו לדיון את השאלה האם השומר הצעיר "הולך יד ביד" עם מר"צ בבחירות או שמה התנועה מעדיפה מפלגה אחרת. הייתי מזועזע עד עמקי נשמתו מכך: השומר הצעיר? איפה נשמע הדבר שהתנועה לא תלך עם מפלגת האם שלה? בסופו של דבר התנועה החליטה (ובצדק בעיני) להתגייס לעזרתה של מר"צ בקמפיין הבחירות.

אז, בבחירות 2003, נקראתי לדגל הירוק לבן ונעמדתי מול אחת הקלפיות בתל אביב במשך שעות על גבי שעות, משוכנע בצדקת הדרך, או כמו שבמפלגת ש"ס אוהבים לכנות זאת: "להחזיר עטרה ליושנה". אבל במשך כל היום המפרך הזה, שלא אשכח כל כך מהר, תמהתי למה אנשים מסתכלים בי ובחולצה הכחולה שלי כתרנגולת המסתכלת על אדם - בכלכול ובתמיהה מוחלטת.

שערו בנפשכם. נער, אולי בן חמש עשרה, עומד בחולצה כחולה, שרוך לבן ואינספור פליירים של "להביא אותה בצדק חברתי אחותי" (הסיסמא ה"צעירה" שמר"צ בחרה לעצמה לקמפיין הבחירות) מסתובב בין אנשים שחלקם חיו ארבע חמש ושש פעמים את מספר השנים שהוא חי וצריך להתמודד עם מבטיהם המעוקמים של אנשים שבטח חשבו בליבם "איזה נער מוזר". באותו ערב, כאשר נסגרו הקלפיות, ארזתי את חפצי ונסעתי היישר אל מעוז התרבות של השומר הצעיר ומר"צ - צוותא. ישבנו בחוסר סבלנות, מצידי האחד

להיות חברתית כשמולה הקיבוצים משילים גם הם מעליהם רצון זה ו"דוהרים" לעבר ההפרטה. ואולי אין זה סימבולי אלא זוהי פשוט השפעה הדדית (בדומה לנטען על-ידי הפילוסוף הגרמני גיאורג וילהלם פרידריך היגל)? ואולי, אם כבר מדברים על היגל, תזכה יח"ד בעתיד לעידן חדש, שבו האנטיטזה (השוררת היום) תהפוך לסינתזה חדשה, טובה יותר משלביה הקודמים של המפלגה?

פשיטת רגל מוסרית

כאמור, מילדות לא היו לי ספקות שכאשר ימלאו לי שמונה עשרה אני אצביע למר"צ. אולם עכשיו, בבחירות הקרובות, כשימלאו לי שמונה עשרה, אני בהחלט לא בטוח בכך. אינני מרגיש עוד חלק מהמפלגה הזאת, אינני מרגיש עוד שייך. אני לא חלק מזהבה גלאון או מיוסי ביילין שהוביל את המפלגה לפשיטת רגל מוסרית. ונורא מכך, הוא הצעיד את המפלגה הזאת ממפלגת שמאל ציונית לגיטימית ואהודה בקרב הציבור (גם אם היא לא היתה גדולה, היא היתה משמעותית ורלוונטית) למפלגת שמאל קיקיונית ושנואה, מפלגה שאיש לא רוצה בה, ולא רק משום שהיא נזק אלקטורלי.

אינני מרגיש עוד חלק ממפלגה שחרטה לעצמה על הדגל שמאל קיצוני וקפיטליזם חזירי. אינני מרגיש עוד חלק מהמפלגה שפעם היתה לי אם אידיאולוגית. היום, זוהי מפלגה שמעלה גיחוך עצוב על פני.

יח"ד-מר"צ לא תהיה עוד המפלגה שהיתה, ואם היא רוצה בשינוי לטובה רצוי שתהפוך את פניה ותעשה מהפכה רצינית בקרבה. מהפכה שתביא אותה חזרה אל עבר השיח הציבורי השפוי והלגיטימי של המדינה, ולא אל עבר צדקנות קיקיונית ועלובה שתעלים אותה מהר מאד. אנשים חדשים וטובים צריכים להיכנס למערכת ולשנות בה את סדרי העדיפויות וסדרי הכוחות בתוכה. ואם לא, אולי אפילו את המצביע הכי בטוח שהיה לה היא תאבד.

באותה תקופה שמר"צ שינתה את שמה הייתה תחושה סימבולית באוויר (לפחות באוויר שאני נושם). היתה זו תחושה מעיקה של סוף תקופה. אבל בחלומות הרעים ביותר שלי לא שיערתי או תיארתי לי "תסריט בלהות" כמו שהיה עתיד לבוא. כאשר התקיימו הפריימריס לראשות יח"ד עמדה שאלה חשובה וגורלית אל מול מפלגת השמאל הציונית החשובה בישראל מזה שנים: האם היא בוחרת לחרוט על דגלה את הסוציאליזם והצדק החברתי עם בחירתו של רן כהן, או שהיא מחליטה להציג קו קפיטליסטי מובהק שאינו רחוק מעמדתו הכלכלית של נתניהו בשילוב עם קו מדיני-ביטחוני כמעט קיקיוני עם בחירתו של פורש מפלגת העבודה יוסי ביילין? ההתנגשות האידיאולוגית היתה ברורה: האם השמאל המדיני ילך יד ביד עם שמאל חברתי או שמא כל עניין הסוציאליזם והצדק החברתי כבר אינם רלוונטיים למפלגה זו? כמה סימבולי שהמפלגה שייצגה והלכה יד ביד עם הקיבוצים משילה מעל עצמה את הרצון

ישבו בחוסר סבלנות, מצדי האחד מזכ"ל התנועה שלי דאז ניב שגיא ומצדי השני מספר חברים, וחיכינו לתוצאות המדגם שיביא את הבשורה. זכורים לי בכאב האכזבה והייאוש הנורא שתקפו אותי כשנדעו לי התוצאות הנמוכות.

אמיר יגל הוא מחנך בתנועת השומר הצעיר, ופעיל שמאל חברתי.

קאה הקרחון

הדברים הללו לא נאמרו באמצע המאה ה-19 ומי שאמר אותם אינו בור בלתי נחשב. אמר אותם נשיא ארגוני העצמים בראיון רשמי: "בחורה דרוזית המועסקת באחת המתפרות הפזורות בגליל אינה זקוקה להעלאת שכר המינימום. אם היא תשתכר 2,500 שקל - היא לא תחוש שהמעסיק מנצל אותה" - כך אמר נשיא לשכת ארגוני העצמים, זאב וינר בראיון להארץ דה-מרקר בחודש דצמבר שנה זו. "יש להבין: הצרכים של בחורה דרוזית שונים משל עובדים אחרים בארץ", אמר וינר במסיבת עיתונאים שכינס בלשכתו, "עובדת זו נתונה לאיסורים מטעם דתה, שלפיהם היא אינה רשאית לצאת מתחומי הכפר כדי לעבוד באזור אחר. לכן הבחורה אומרת תודה שבכלל זכתה לעבוד בתוך יישוב מגוריה".